

Beeldkwaliteitsplan Vlaamse schuur Winkelsestraat 33

In het 'Advies Vlaamse Schuur' van de Stichting de Brabantse Boerderij (SdBB) van augustus 2014 is de cultuurhistorische waarde van de Vlaamse Schuur aan de Winkelsestraat 33 aangetoond. De schuur is gedeeltelijk gesloopt waarbij thans alleen de vier oorspronkelijke gebinten nog zijn behouden. Door de aanwezige uitvoerige documentatie in de vorm van fotomateriaal heeft de SdBB een nauwgezet verslag kunnen maken van de verdwenen gedeelten.

Het is van belang dat bij herbouw van de Vlaamse schuur recht gedaan wordt aan de cultuurhistorische waarde van de schuur zelf in zowel de aanwezige als verdwenen elementen. Daarnaast is het belangrijk dat de ensemblewaarde van de Vlaamse schuur met de naastgelegen langgevelboerderij en het aan de achterzijde van de boerderij gelegen karschob gewaarborgd blijft. In deze beeldkwaliteitsparagraaf worden daarom randvoorwaarden gesteld waarbinnen de na te streven beeldkwaliteit wordt vastgelegd.

1. Hoofdaspecten

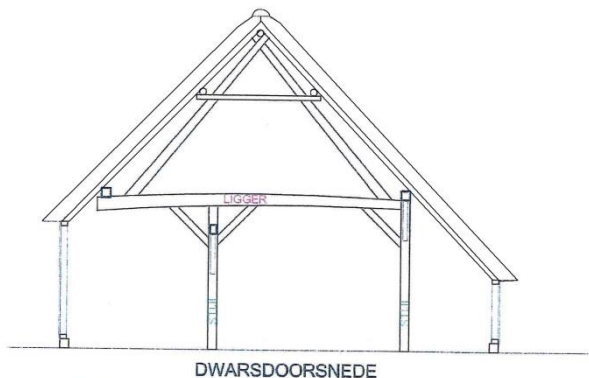
Plaatsing / situering

De positionering van de Vlaamse schuur is vanaf de Winkelsestraat gezien links van de langgevelboerderij. Een dergelijke positionering komt in deze streek veel voor. De schuur ligt met haar nok haaks op de weg en is daarmee met de korte gevel naar de weg gekeerd. Deze korte gevel ligt in lijn met de voorgevel van de langgevelboerderij. Bij herbouw is de bestaande situering uitgangspunt.

Massavorm

De Vlaamse Schuur is karakteristiek voor de Brabantse zandgronden en is te herkennen aan de opbouw van de gebinten. In het advies van de Stichting de Brabantse Boerderij zijn tekeningen opgenomen met daarin de opbouw en afmetingen van deze Vlaamse schuur en haar constructie. Bij herbouw dienen de oorspronkelijke vorm(geving) en afmetingen van het gebouw gerespecteerd te worden. De lengte van de schuur bedroeg ongeveer 16 meter, de breedte 9,50m en de nokhoogte ongeveer 7,50m.

Kenmerkend voor de vorm van de Vlaamse schuur is de opbouw van de gebinten waardoor een hogere zijde en een lagere kant ontstaan. Dit levert de typische vorm op van de Vlaamse schuur. Bij het gebint van een Vlaamse schuur steekt de horizontale gebintbalk aan één zijde versmald door de staander (het ankerbalkprincipe), en steekt aan de andere zijde over de kop van de stijl (kopbalkgebint). Deze combinatie is typisch voor het gebint van de Vlaamse schuur.

Bron: 'Advies Vlaamse schuur Winkelsestraat 33' van de Stichting de Brabantse Boerderij

Bij herbouw van de schuur dient de originele vorm(geving) het uitgangspunt te zijn. In massavorm kenmerkt de schuur zich verder door een in verhouding tot de rest van het bouwvolume, grote kap. De kapvorm is een schilddak met de noklijn haaks op de Winkelsestraat. Ter plaatse van de hoge deeldeuren in de korte, kopse gevels is het schilddak wat opgelicht. Een inspringende toegangsdeur werd ook vaak toegepast om voldoende hoogte te creëren waar wagens naar binnen konden rijden door de langsdeel. Vanuit dit langsdeel werd de oogst in de schuur opgetast.

Gevelopbouw

De opbouw van de gevel en de gevelindeling moeten afgeleid zijn van of refereren aan de typologie van de Vlaamse schuur en de traditionele agrarische bedrijfsvoering in een dergelijke zijlangsideelschuur. De gevelopzet bestaat in hoofdlijnen uit een fors dakgedeelte en een relatief lage donker / zwarte, gepotdekselde gevel met gesloten karakter.

Kleuren en materialen

De hoofdkleurtoon en het overwegend materiaalgebruik dienen afgestemd te zijn op het agrarische bedrijf aan de Winkelsestraat 33 en de karakteristieken van een Vlaamse schuur in deze agrarische omgeving. Natuurlijk materiaalgebruik staat hierbij voorop.

Referentiefoto Vlaamse schuur Liempde Bron: Brabants Dagblad

2. Deelaspecten

Compositie massa-onderdelen en gevelindeling

Bij verbouwing of renovatie dient te worden aangesloten bij de richting en de maatverhouding van de gevels van de gesloopte schuur. Grote gevelelementen als de voormalige deeldeuren dienen in de korte gevels van de voormalige zijlangsideelschuur te worden geplaatst

Gevelindeling

De typische 'gesloten' uitstraling van de gevels dient behouden te blijven. Aanvullende openingen in de gevels zijn voorstelbaar maar hiervoor geldt dat ze de uitstraling van het volume dienen te ondersteunen, grote openingen dienen daarom vermeden te worden.

3. Detailspecten

Materiaal en kleurgebruik

Toepassing van natuurlijke materialen in gedekte kleurstellingen. Gevels in houten potdeksel delen. De houten gevelvlakken dienen traditioneel donker of zwart geschilderd te worden. Een bescheiden metselwerk plint onder de houten gevelelementen wordt voorstelbaar geacht. Kunststof materialen en volkern plaatmateriaal als gevelbeplating is niet toegestaan. Toegangsdeuren, staldeuren, kozijnen uitvoeren in passende donkere of zwarte kleurstelling. Als dakbedekking verdient een rieten kap sterke voorkeur. Een dakbedekking van keramische dakpannen in Oud Hollands model is voorstelbaar, mits in lichte kleurstelling uitgevoerd; passend in het ensemble van de langgevelboerderij en karreschob.

Dakkapellen en dakramen en zonnepanelen

Dakkapellen en dakramen horen van origine niet thuis in het dakvlak van een Vlaamse schuur. Indien in de toekomst een andere gebruiksfunctie aan de schuur wordt toegekend kan extra daglichttoetreding gewenst zijn. Dakkapellen tasten door hun opbouw op het dakvlak de karakteristiek van de kapvorm van de Vlaamse schuur aan en zijn daarom niet toegestaan. Om in extra daglichttoetreding via het dak te voorzien worden dakramen of lichttubes in het dakvlak van de schuur mogelijk geacht. Indien dakramen of tubes toegepast worden dienen deze in de dakvlakken van de langsegevels toegepast te worden. In de dakschilden worden deze als niet passend ervaren en zijn daarom niet toegestaan.

Zonnepanelen of zonnecollectoren in of op het dakvlak van een Vlaamse schuur worden als niet passende elementen ervaren en vormen een dusdanige verslechtering van de beeldkwaliteit dat dit niet is toegestaan

Detailering

De basis voor herbouw van de Vlaamse schuur wordt gevormd door de overgebleven gebintconstructie. Bij renovatie vormt de reconstructie van het originele gebint met de originele elementen de basis. Aan de Vlaamse schuur zijn geen hemelwaterafvoeren toegestaan. Drainage opnemen in het aansluitende terrein / tuin.

De oorspronkelijke, behouden, vier gebinten zijn geheel van eikenhout en verkeren in uitstekende staat. Zoals in het eerste deel van deze beeldkwaliteitsparagraaf is aangegeven bestaan de gebinten uit een combinatie van ankerbalk-en kopbalkgebint. Alle stijlen, liggers, korbelen en windschoren zijn voorzien van met de beitel aangebrachte telmerken. Paarsgewijs zijn de verschillende elementen genummerd. Stijlen en liggers zijn hierbij genummerd van 1 t/m 4, stijlen en windschoren van 1 t/m 8, stijlen en korbelen van 1 t/m 12 en de vier kaspanten zijn voorzien van een nummering van 1 t/m 4. Het behoeft geen betoog dat deze originele verbindingen en authentieke detaileringen dienen te worden teruggebracht. De SdBB heeft deze telkenmerken onderzocht en gedocumenteerd. De beschrijving en tekeningen van de SdBB alsmede de aanwezige fotodocumentatie biedt een prachtige onderlegger voor het terugbrengen van het oorspronkelijke gebint en de verdere uitwerking van de herbouw van de schuur.

Naast deze originele elementen wordt het wel mogelijk geacht moderne elementen in te brengen welke zich voegen naar de vorm(geving) van de traditionele schuur en haar karakteristieken. Indien hiervoor wordt gekozen is het de creatieve uitdaging om tussen deze twee schijnbaar tegengestelde uitgangspunten een balans te vinden. Voorbeelden hiervan zijn in bijgevoegde referentiefoto's aangegeven. Uitgangspunt hierbij is dat recht gedaan wordt aan de vorm(geving) van de

oorspronkelijke schuur zonder in te boeten aan de karakteristieke 'gesloten' uitstraling van een dergelijke zijlangsdeelschuur.

Opengewerkte gevels i.v.m. kantoorfunctie met behoud 'gesloten karakter' schuur. Bron: Arend Groenewegen Architect

Gerestaureerde Vlaamse schuur in Gilze, Bron: Wikipedia

Recreatiewoning in Vlaamse schuur. Bron: gastvrije landgoederen